

بررسی تأثیر محافظه کاری شرطی و غیرشرطی حسابداری بر کیفیت گزارشگری مالی

دکتر حمزه دیدار*

دکتر غلامرضا منصورفر**

مازیار حسن بابایی***

چکیده

در این پژوهش تأثیر محافظه کاری شرطی و غیرشرطی حسابداری بر کیفیت گزارشگری مالی مورد بررسی قرار گرفته و از کیفیت ارقام تعهدی، پایداری سود و کیفیت افشاء به عنوان معیارهای کیفیت گزارشگری مالی استفاده شده است. به منظور اندازه گیری محافظه کاری شرطی از الگوی باسو (۱۹۹۷) و برای اندازه گیری محافظه کاری غیرشرطی از معیاری که بال و همکاران (۲۰۰۶) با توجه به الگوی باسو (۲۰۰۶) به کار برده اند استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل نمونه ای از ۹۸ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به صورت شرکت - سال طی دوره زمانی ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۳ می باشد. برای تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیه های تحقیق از الگوی رگرسیون چند متغیره مبتنی بر

* استادیار حسابداری، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران.

** استادیار علوم مالی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران.

*** کارشناس ارشد حسابداری، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران.

نویسنده مسئول: حمزه دیدار (Email: h.didar@urmia.ac.ir)

تاریخ دریافت: ۹۲/۷/۱۶ تاریخ پذیرش: ۹۵/۴/۵

داده‌های تابلویی استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها نشان می‌دهد که محافظه‌کاری شرطی باعث افزایش کیفیت اقلام تعهدی و پایداری سود شده، اما بر کیفیت افشاء تأثیر معناداری نداشته و همچنین محافظه‌کاری غیرشرطی تأثیر معناداری بر کیفیت اقلام تعهدی و کیفیت افشاء نداشته ولی باعث افزایش پایداری سود شده است.

واژه‌های کلیدی: محافظه‌کاری شرطی، محافظه‌کاری غیرشرطی، کیفیت گزارشگری مالی.

مقدمه

وجود عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و ذینفعان باعث کاهش قیمت پیشنهادی از طرف سرمایه‌گذاران (ناآگاه) برای سهام شرکت می‌شود. در همین زمان، تمرکز بالقوه‌ای که یک مدیر در دست‌کاری ارقام حسابداری دارد، هزینه نمایندگی را افزایش و ارزش شرکت را پایین‌تر خواهد آورد (لافوند و واتز، ۲۰۰۶). این عوامل باعث ایجاد تقاضا برای بالا بردن کیفیت گزارشگری شده است. با وجود انگیزه در مدیران برای گزارش اخبار خوب، محافظه‌کاری که افشای نامتقارن اطلاعات حسابداری است (برای مثال، گزارش به موقع‌تر زیان‌ها نسبت به سودها)، افشائات مربوط به زیان را نسبت به افشائات سود، معتبرتر می‌کند. بنابراین، حسابداری محافظه‌کارانه، کنترل رفتار مدیریتی را تسهیل می‌کند (لارا^۲ و همکاران، ۲۰۰۷).

محافظه‌کاری حسابداری بیانگر نوعی جانب‌داری در شناخت کمتر از واقع خالص ارزش دفتری دارایی‌ها نسبت به خالص ارزش بازار آنها است. این جانب‌داری رو به پایین در نتیجه شناخت (۱) ناکامل و یا (۲) ناپایدار ارزش اقتصادی در سودهای حسابداری است (راچ و تیلور^۳، ۲۰۱۱). ولک^۴ و همکاران (۲۰۰۴) در تعریف محافظه‌کاری به عدم تقارن زمانی در شناسایی دارایی‌ها و سودها توجه می‌کنند و محافظه‌کاری را چنین تعریف می‌نمایند: «محافظه‌کاری عبارت است از شناسایی هرچه کندتر سودها و ارزشیابی هرچه کمتر دارایی‌ها». تعریفی

مفهومی که عموماً از محافظه کاری بیان می شود این است که «هیچ سودی را شناسایی نکنن اما تمام زیانها را شناسایی کن». در بسط و توسعه این تعاریف تحقیقات تجربی دو نوع مجزا از محافظه کاری را بیان نموده اند. این دو نوع عبارتند از: (۱) محافظه کاری شرطی یا پس رویدادی^۶. (۲) محافظه کاری غیرشرطی یا پیش رویدادی^۷.

محافظه کاری شرطی زمانی اتفاق می افتد که سیستم حسابداری اخبار اقتصادی منفی را به هنگام تر از اخبار اقتصادی مثبت شناسایی می کند. به عبارت دیگر، محافظه کاری شرطی به رویدادهای خبری (چه مثبت و چه منفی) وابسته است. نمونه محافظه کاری شرطی شامل شناسایی نامتقارن سودها و زیانهای احتمالی و همچنین حسابداری موجودی کالا با استفاده از قاعده اقل بهای تمام شده یا بازار است. محافظه کاری غیرشرطی یا پیش رویدادی منعکس کننده ارائه کمتر از واقع ارزش دفتری خالص دارایی هاست و وابسته به رویدادهای خبری نمی باشد. مثال آن شامل به هزینه بردن فوری مخارج تحقیق و توسعه می باشد (راج و تیلور، ۲۰۱۱).

بنابراین، با توجه به تأثیرات محافظه کاری بر حسابداری و گزارشگری مالی انتظار می رود که اعمال درجات متفاوتی از محافظه کاری شرطی و غیرشرطی نیز با تأثیر بر کیفیت سود، کیفیت افشاء، رفتارهای فرصت طلبانه مدیریتی و بسیاری موارد دیگر، نهایتاً منجر به تغییر در کیفیت گزارشگری مالی شود. بنابراین، تحقیق حاضر به دنبال پاسخ به این سؤال است که تأثیر محافظه کاری شرطی و غیرشرطی بر سطح کیفیت گزارشگری مالی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران چگونه است؟

پیشینه پژوهش

واتز (۲۰۰۳) بیان می کند که تقاضا برای محافظه کاری در نتیجه نقش قراردادی حسابداری است. دو جنبه گزارشگری بااهمیت درباره محافظه کاری حسابداری، عدم تقارن زمانی در شناخت سودها در برابر زیانها (محافظه کاری شرطی) و کاهش ارزش سیستماتیک

خالص دارایی‌ها (محافظه کاری غیرشرطی) می‌باشند (رویچادوری و واتز^۸، ۲۰۰۷). این دو جنبه از تمایل اولیه حسابداران برای در نظر گرفتن درجه تأیید و اطمینان بالاتر برای شناسایی دارایی‌ها در مقایسه با بدهی‌ها به وجود می‌آید. تحقیق لارا و همکاران (۲۰۰۹) در رابطه با اثر محافظه کاری شرطی بر کارایی یک سرمایه‌گذاری نشان می‌دهد که حذف محافظه کاری شرطی از حسابداری می‌تواند منجر به نتایج اقتصادی نامطلوبی گردد. آن‌ها بیان می‌نمایند که می‌توان با افزایش در افشاء و بهبود کیفیت گزارشگری مالی که از پیامدهای محافظه کاری حسابداری شرطی‌اند، تا حدی مشکلات مربوط به عدم تقارن اطلاعاتی را کاهش داد و متعاقباً با آن کاهش در هزینه نمایندگی را انتظار داشت.

هوی^۱ و همکاران (۲۰۱۰) به بررسی این موضوع پرداختند که محافظه کاری حسابداری، افشای داوطلبانه را چگونه تحت تأثیر قرار می‌دهد؟ آن‌ها با تقسیم محافظه کاری به شرطی و غیرشرطی به این نتیجه رسیدند که محافظه کاری به صورت منفی با فراوانی پیش‌بینی‌های سود مدیریت مرتبط است. محافظه کاری همچنین نیاز به افشای اخبار بد را همانند عدم تقارن اطلاعاتی کاهش می‌دهد. اسمائیل و البلوک^{۱۱} (۲۰۱۱) در پژوهشی با عنوان «آیا محافظه کاری شرطی و غیرشرطی بر کیفیت سود و قیمت سهام در مصر، اثرگذار است؟» پس از بررسی ۳۰ شرکت بزرگ پذیرفته‌شده در بورس در فاصله سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۹ نتیجه‌گیری کردند که محافظه کاری شرطی هم بر کیفیت سودها و هم بر قیمت‌های سهام در شرکت‌های مصری به صورت منفی اثرگذار است. همچنین محافظه کاری غیرشرطی، کیفیت سودها را تحت تأثیر قرار نمی‌دهد، ولی دارای رابطه منفی با قیمت‌های سهام در شرکت‌های مصری است.

مشایخی و همکاران (۱۳۸۸) در پژوهشی به این سؤالات پاسخ دادند که آیا با افزایش محافظه کاری، سود کمتری بین سهامداران توزیع می‌شود؟ و آیا محافظه کاری سبب کاهش پایداری سود می‌گردد؟ آن‌ها بیان نمودند که محافظه کاری می‌تواند سبب تنظیم توزیع سود و از

این طریق باعث کاهش تضاد منافع سهام‌داران با اعتباردهندگان شود. امکان اظهارنظر صریح در خصوص تأثیر محافظه‌کاری بر پایداری سود وجود ندارد. **مشایخ و میمنت آبادی (۱۳۹۳)** در پژوهشی با عنوان افشای حسابداری، کیفیت حسابداری، محافظه‌کاری شرطی و غیرشرطی به بررسی رابطه بین کیفیت افشاء و کیفیت حسابداری از دو بُعد اقلام تعهدی و محافظه‌کاری شرطی و غیرشرطی می‌پردازند. در این پژوهش برخلاف پژوهش حاضر، تمرکز اصلی بر تأثیر کیفیت افشاء بر محافظه‌کاری شرطی و غیرشرطی می‌باشد و یافته‌ها حاکی از عدم رابطه معنادار بین کیفیت افشاء و محافظه‌کاری شرطی و غیرشرطی می‌باشد.

فرضیه‌ها و مبانی نظری آن

محافظه‌کاری و کیفیت اقلام تعهدی

پژوهش‌های بی‌شماری در حسابداری نشان می‌دهد که مدیران می‌توانند از نظرات و برآوردهای شخصی خود در محاسبه اقلام تعهدی استفاده کنند و باعث ایجاد انحراف در اعداد و ارقام حسابداری چه برای اهداف فرصت‌طلبانه و چه برای اهداف اطلاعاتی شوند (لارا و همکاران، ۲۰۱۲). این امر ممکن است باعث دور شدن سود حسابداری از سود نقدی شود. ادبیات جدید حسابداری نشان می‌دهد که محافظه‌کاری منجر به افزایش قابلیت اتکای اقلام تعهدی می‌شود (واتز، ۲۰۰۳). همچنین از طریق شرطی نمودن شناسایی سود و زیان، بدین گونه که زیان سریع‌تر از سود شناسایی می‌شود و برای شناسایی سود در مقایسه با شناسایی زیان به دنبال قابلیت تأییدپذیری بیشتری می‌گردد، فرصت‌های مدیریت در دست‌کاری سود با استفاده از اقلام تعهدی را کاهش می‌دهد (واتز، ۲۰۰۳؛ لافوند و واتز، ۲۰۰۸).

فرضیه ۱: محافظه‌کاری شرطی باعث افزایش کیفیت اقلام تعهدی می‌شود.

فرضیه ۲: محافظه‌کاری غیرشرطی باعث کاهش کیفیت اقلام تعهدی می‌شود.

محافظه‌کاری و پایداری سود

پایداری سود، به‌عنوان میزانی که سود از دوره‌ای به دوره دیگر پایدار می‌ماند، تعریف می‌شود (راچ و تیلور، ۲۰۱۱). از آنجا که استفاده از محافظه‌کاری شرطی در راستای استاندارد-های حسابداری است، بنابراین می‌توان انتظار داشت که با وجود محافظه‌کاری شرطی، شناخت سودها و زیان‌ها بر اساس قوانین و استانداردهای تصویب‌شده باشد و به‌گونه‌ای جلوی مدیریت سود گرفته شود و باعث افزایش کیفیت و پایداری سودها از دوره‌ای به دوره دیگر می‌شود.

پنمن و ژانگ^{۱۲} (۲۰۰۲) رابطه بین محافظه‌کاری غیرشرطی و کیفیت سودها را بررسی کردند. آنها کیفیت سود را به‌عنوان توانایی پایداری سودها از دوره‌ای به دوره دیگر تعریف می‌کنند. آنها پی بردند که محافظه‌کاری غیرشرطی موجب انباشته شدن «اندوخته پنهانی»^{۱۳} می‌شود. زمانی که فعالیت‌های مربوط به ایجاد این اندوخته‌ها به‌طور موقت تغییر یابند، اندوخته‌ها تبدیل به سود می‌شوند. این تبدیل اندوخته‌ها موجب تغییرات موقتی در سودها می‌شوند که پایدار نیستند و بنابراین موجب کاهش کیفیت سودها می‌شوند. به‌علاوه، کاربرد محافظه‌کاری شرطی وابسته به جزئیات اخبار یک دوره حسابداری است. بنابراین، تأثیر محافظه‌کاری شرطی بر سودهای حسابداری نیز به جزئیات اخبار یک دوره حسابداری وابسته است. برای مثال، وجود اخبار خوب در یک دوره، موجب کاهش شناخت به‌موقع اخبار خوب شده و ممکن است پایداری سودها افزایش یابد (راچ و تیلور، ۲۰۱۱).

فرضیه ۳: محافظه‌کاری شرطی، پایداری سودها را افزایش می‌دهد.

فرضیه ۴: محافظه‌کاری غیرشرطی، پایداری سودها را کاهش می‌دهد.

محافظه‌کاری و کیفیت افشاء

محافظه‌کاری شرطی، مربوط و مفید بودن اطلاعات مربوط به ارقام حسابداری گزارش را بهبود می‌بخشد. بنابراین، این نوع محافظه‌کاری توسط سهامداران، اعتباردهندگان و دیگر ذینفعان مورد درخواست است، زیرا به آنها دید روشنی درباره نقاط ضعف و قوت شرکت

می دهد و به ایجاد قضاوت صحیح و انتخاب های سرمایه گذاری کمک می کند (گوی و ورجیا^{۱۴}، ۲۰۰۷).

محافظه کاری غیرشرطی ممکن است از مالیات، دعوی قضایی و علاقه شخصی مدیریت به وجود آید (کانو رودریگوئز^{۱۵}، ۲۰۱۰) و متعاقباً امکان دارد ارزش اطلاعاتی مربوط به اطلاعات مالی گزارش شده را کاهش دهد (بال^{۱۶} و همکاران، ۲۰۰۸). برای مثال، محافظه کاری غیرشرطی می تواند با پیاده سازی روش های ارزش گذاری سهام و استهلاک - که به دستیابی به اهداف فرصت طلبانه و مدیریتی خاص کمک می کند - مرتبط باشد. بنابراین به دنبال آن ممکن است باعث ایجاد اختلال در گزارش های مالی و منجر به تصمیمات اقتصادی جانب دارانه و ناکارآمد شود (بال و شیواکومار^{۱۷}، ۲۰۰۵).

فرضیه ۵: محافظه کاری شرطی، کیفیت افشاء را افزایش می دهد.

فرضیه ۶: محافظه کاری غیرشرطی، کیفیت افشاء را کاهش می دهد.

روش تحقیق

در این مقاله از روش های کمی تجزیه و تحلیل آماری برای آزمون فرضیه ها استفاده خواهد شد که شامل تجزیه و تحلیل رگرسیون چند متغیره مبتنی بر داده های تابلویی می باشد. برای به کارگیری تکنیک پانل دیتا، ۶ الگوی زیر به منظور آزمون فرضیات تحقیق به کار گرفته شده است:

$$ACC_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 CCON_{it} + \alpha_2 CostOfCapital_{it} + \alpha_3 FirmSize_{it} + \alpha_4 INSTITOWN_{it} + \alpha_5 Leverage_{it} + \epsilon_{it} \quad (1)$$

$$ACC_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 UCCON_{it} + \alpha_2 CostOfCapital_{it} + \alpha_3 FirmSize_{it} + \alpha_4 INSTITOWN_{it} + \alpha_5 Leverage_{it} + \epsilon_{it} \quad (2)$$

$$Earnings_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 CCON_{it} + \alpha_2 CostOfCapital_{it} + \alpha_3 FirmSize_{it} + \alpha_4 INSTITOWN_{it} + \alpha_5 Leverage_{it} + \epsilon_{it} \quad (3)$$

$$\text{Earnings}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{UCCON}_{it} + \beta_2 \text{CostOfCapital}_{it} + \beta_3 \text{FirmSize}_{it} + \beta_4 \text{INSTITOWN}_{it} + \beta_5 \text{Leverage}_{it} + \epsilon_t \quad (4)$$

$$\text{SCORE}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{CCON}_{it} + \beta_2 \text{CostOfCapital}_{it} + \beta_3 \text{FirmSize}_{it} + \beta_4 \text{INSTITOWN}_{it} + \beta_5 \text{Leverage}_{it} + \epsilon_t \quad (5)$$

$$\text{SCORE}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{UCCON}_{it} + \beta_2 \text{CostOfCapital}_{it} + \beta_3 \text{FirmSize}_{it} + \beta_4 \text{INSTITOWN}_{it} + \beta_5 \text{Leverage}_{it} + \epsilon_t \quad (6)$$

در این الگوها i و t بیانگر شرکت نام در دوره زمانی t ؛ ACC: کیفیت اقلام تعهدی؛ Earnings: پایداری سود؛ SCORE: کیفیت افشا؛ CCON: محافظه کاری شرطی؛ UCCON: محافظه کاری غیرشرطی؛ CostOfCapital: هزینه حقوق صاحبان سهام؛ FirmSize: اندازه شرکت؛ INSTITOWN: درصد مالکیت نهادی؛ و Leverage: اهرم مالی است که در ادامه درباره نحوه اندازه گیری آنها بحث خواهد شد.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. نمونه گیری در این پژوهش مبتنی بر روش حذف سیستماتیک می باشد. لذا، با توجه به شرایط مندرج در زیر، ۹۸ شرکت برای قلمرو زمانی سال های ۱۳۸۲ الی ۱۳۹۳ انتخاب شده اند:

۱. سال مالی آنها منتهی به ۲۹ اسفندماه هر سال باشد.
۲. وقفه معاملاتی بیش از ۶ ماه نداشته باشند.
۳. از مجموعه شرکت های سرمایه گذاری و بانکی نباشد.

متغیرهای پژوهش و نحوه اندازه گیری آنها

متغیر مستقل

باسو (۱۹۹۷) برای آزمون فرضیه پژوهش خود الگوی زیر را به کار برد:

$$E_{it} / P_{it-1} = \beta_0 + \beta_1 R_{it} + \beta_2 DR_{it} + \beta_3 R_{it} * DR_{it} + \epsilon_{it} \quad (7)$$

که در آن؛ E_{it} : سود قبل از اقلام غیرمترقبه؛ P_{it-1} : ارزش بازار سرمایه در ابتدای دوره؛ R_{it} : بازده سالانه سهام؛ و DR_{it} : یک متغیر دو وجهی است که اگر بازده سالانه منفی باشد، مقدار آن برابر یک و در غیر این صورت برابر یک خواهد بود. β_2 پاسخ سود را نسبت به بازده‌های مثبت اندازه‌گیری می‌کند. β_3 پاسخ سود را نسبت به بازده‌های منفی اندازه‌گیری می‌کند. در صورتی که $\beta_3 > 0$ باشد، یعنی $\beta_3 > 0$ در این صورت محافظه‌کاری وجود دارد. باسو ضریب β_3 را معیار عدم تقارن زمانی سود نامید و آن را معیاری برای اندازه‌گیری محافظه‌کاری بیان نمود و در مقاله منتشر شده خود در سال ۲۰۰۵ بیان کرد که این مدل فقط محافظه‌کاری مشروط را اندازه‌گیری می‌کند. در پژوهش حاضر برای به‌دست آوردن ضرایب مدل باسو برای هر سال - شرکت، بر اساس فرانسیس^{۱۸} و همکاران (۲۰۰۴)، از برازش رگرسیون سری زمانی ۵ ساله استفاده شده است.

برای به‌دست آوردن سطح محافظه‌کاری غیرشرطی در تحقیق حاضر، LF_{it} مورد استفاده قرار می‌گیرد. این معیار توسط بال و دیگران (۲۰۰۶) استفاده و ارائه شده است. LF به معنای تناوب اخبار بد و یا زیان بوده و به وسیله میانگینی از DR برای صنعت بخصوص اندازه‌گیری می‌شود. صنایع با توجه به نزدیکی فعالیت آن‌ها به ۸ گروه تقسیم‌بندی (حساس یگانه و همکاران، ۱۳۹۱) و LF به صورت جداگانه برای هر گروه صنایع محاسبه شده است.

متغیر وابسته

کیفیت اقلام تعهدی: برای اندازه‌گیری کیفیت اقلام تعهدی از الگوی مک نیکولز (۲۰۰۲) استفاده شده است که به صورت زیر است:

$$\Delta WC_t = \beta_1 CFO_{t-1} + \beta_2 CFO_t + \beta_3 CFO_{t+1} + \beta_4 \Delta REV_t + \beta_5 PPE_t + \epsilon_t \quad (8)$$

که در آن؛ ΔWC_t : تغییرات سرمایه در گردش است که عبارت است از تغییرات حساب‌های دریافتی (ΔAR) به علاوه تغییرات موجودی کالا ($\Delta Inventory$) و سایر دارایی‌های جاری (Other Assets)، منهای تغییرات حساب‌های پرداختی (ΔAP) که به صورت الگوی زیر است:

$$\Delta WC_t = \Delta AR + \Delta Inventory - \Delta AP + \text{other Assets (net)} \quad (9)$$

که در آن؛ CFO: وجه نقد حاصل از عملیات که از صورت‌های مالی قابل استخراج است؛ REV_t نده تغییرات در فروش سال جاری؛ و PPE_t : میزان دارایی‌های ثابت مشهود دوره جاری می‌باشد.

همه متغیرهای بالا با استفاده از متوسط جمع دارایی‌ها استاندارد می‌شوند. انحراف معیار خطای باقیمانده الگوی مذکور نشان‌دهنده کیفیت ارقام تعهدی است.

جدول شماره ۱. تقسیم‌بندی گروه صنایع

تعداد شرکت	صنایع مرتبط	گروه
۱۳	استخراج کانی‌های فلزی، ساخت محصولات فلزی، فلزات اساسی	اول
۱۶	خودرو و ساخت قطعات	دوم
۱۵	محصولات کانی غیرفلزی، سیمان، کاشی و سرامیک، سایر معادن غیرفلزی، استخراج سایر معادن	سوم
۱۴	فرآورده‌های نفتی، لاستیک و پلاستیک و محصولات شیمیایی	چهارم
۱۲	ماشین‌آلات دستگاه‌های برقی و ماشین‌آلات و تجهیزات، وسایل اندازه‌گیری، پزشکی و اپتیکی، رایانه و فعالیت‌های وابسته به آن	پنجم
۶	قند و شکر، محصولات غذایی و آشامیدنی به جز قند و شکر	ششم
۱۹	مواد و محصولات دارویی	هفتم
۳	انتشار، چاپ و تکثیر، محصولات کاغذی، منسوجات	هشتم

پایداری سود: برای اندازه‌گیری تداوم و پایداری سود، محققان معمولاً یک الگوی رگرسیون برای ارزش‌های آتی سودها نسبت به ارزش‌های جاری سودها تخمین می‌زنند که به صورت زیر بیان می‌شود:

$$\text{Earnings}_{t+1} = \alpha + \beta \text{Earnings}_t + \epsilon_t \quad (10)$$

از ضریب در معادله شماره ۱۰ برای اندازه‌گیری پایداری سود استفاده می‌شود که در پژوهش حاضر جهت به دست آوردن آن برای هر سال - شرکت، بر اساس فرانسویس و دیگران (۲۰۰۴)، از برازش رگرسیون فوق به صورت سری زمانی ۵ ساله استفاده شده است. لازم به ذکر است که استفاده از سری زمانی با تعداد سال‌های بیشتر، مستلزم استفاده از داده‌های قبل از سال ۸۲ بوده که این عمل باعث محدود شدن بیش از حد نمونه آماری می‌شود.

کیفیت افشاء: با توجه به اهمیت کیفیت افشاء و مسئولیت مدیران شرکت‌ها در قبال اطلاع‌رسانی، سازمان بورس و اوراق بهادار تهران تصمیم گرفت تا امتیاز و رتبه کلیه شرکت‌های بورسی را از نظر «کیفیت افشاء و اطلاع‌رسانی مناسب» به بازار منعکس کند. امتیاز اطلاع‌رسانی ناشران، بر اساس زمان ارائه اطلاعات مربوط به پیش‌بینی درآمد هر سهم، صورت‌های مالی میان دوره‌ای حسابرسی نشده ۳، ۶ و ۹ ماهه، اظهار نظر حسابرس نسبت به پیش‌بینی درآمد هر سهم اولیه و ۶ ماهه، اظهار نظر حسابرس نسبت به صورت‌های مالی میان دوره‌ای ۶ ماهه، صورت‌های مالی حسابرسی نشده پایان سال و تفاوت بین پیش‌بینی‌ها و عملکرد واقعی حسابرسی شده، محاسبه شده است. ضمناً در صورت عدم ارائه به موقع صورت‌های مالی حسابرسی شده پایان سال و زمان‌بندی پرداخت سود سهامداران، امتیاز منفی به ازای هر روز تأخیر در نظر گرفته شده است (سازمان بورس و اوراق بهادار، ۱۳۸۸).

متغیرهای کنترلی

هزینه حقوق صاحبان سهام: از این متغیر در تحقیقات لارا و همکاران (۲۰۱۱) و چان^{۱۹} و همکاران (۲۰۰۹) استفاده شده است. به منظور اندازه‌گیری هزینه حقوق صاحبان سرمایه در این پژوهش از الگوی ارزش‌گذاری گوردون استفاده شده است که به صورت زیر است:

$$K_e = \frac{D_1}{P_0} + g \quad (11)$$

که در آن؛ P_0 : قیمت سهم در ابتدای سال؛ D_1 : سود سهام مورد انتظار سال آتی و g نرخ رشد مورد انتظار است. به منظور اندازه‌گیری نرخ رشد مورد انتظار از میانگین هندسی رشد فروش ۳ ساله استفاده شده است.

اهرم مالی: از این متغیر در تحقیقات گیگلر^{۲۰} و همکاران (۲۰۰۹) و ژانگ^{۲۱} (۲۰۰۸) استفاده شده است و از طریق نسبت بدهی بلندمدت به جمع دارایی‌ها اندازه‌گیری می‌شود.

اندازه شرکت: از این متغیر در تحقیقات نیکومرام و بادآور (۱۳۸۸) و سجادی و همکاران (۱۳۸۸) استفاده شده است. این متغیر با استفاده از لگاریتم طبیعی ارزش بازار شرکت در پایان سال جاری به دست می‌آید.

درصد مالکیت نهادی: از این متغیر در تحقیقات مرادزاده فرد و همکاران (۱۳۹۰) و کرمی و همکاران (۱۳۸۹) استفاده شده است. مالکیت نهادی، مالکیت سهام توسط نهادهای مالی مانند شرکت‌های بیمه، بانک‌ها، صندوق‌های بازنشستگی، صندوق‌های سرمایه‌گذاری و بانک‌های سرمایه‌گذار می‌باشند.

یافته‌های پژوهش

پس از بررسی پایایی متغیرها و اطمینان از پایا بودن کلیه متغیرهای پژوهش، آزمون ناهمسانی و خود همبستگی اجرا می‌شود.

جدول شماره ۲. بررسی ناهمسانی و خودهمبستگی فرضیه‌های تحقیق

فرضیه‌ها	آزمون ناهمسانی واریانس‌ها			آزمون خودهمبستگی		
	F	P(VALUE)	نتایج آزمون	F	P(VALUE)	نتایج آزمون
فرضیه اول	۲/۳۶۴	۰/۰۰۰	ناهمسانی دارد	۴/۲۱	۰/۱۲۱	خودهمبستگی ندارد
فرضیه دوم	۷/۳۲۹	۰/۰۰۰	ناهمسانی دارد	۴/۶۴	۰/۰۹۸	خودهمبستگی ندارد
فرضیه سوم	۵/۴۳۱	۰/۰۰۰	ناهمسانی دارد	۲۱/۸۶	۰/۰۱۲	خودهمبستگی دارد
فرضیه چهارم	۱/۴۱۶	۰/۰۰۰	ناهمسانی دارد	۲۱/۳۸	۰/۰۲۳	خودهمبستگی دارد
فرضیه پنجم	۳/۱۹۱	۰/۰۰۰	ناهمسانی دارد	۱۱/۴	۰/۰۷۱	خودهمبستگی ندارد
فرضیه ششم	۷/۱۸۸	۰/۰۰۰	ناهمسانی دارد	۱۱/۹۱	۰/۰۶۳	خودهمبستگی ندارد

برای رفع مشکل ناهمسانی از روش حداقل مربعات تعمیم‌یافته تخمینی (EGLS) و برای رفع مشکل خودهمبستگی از پارامتر $AR(1)$ استفاده شده است. سپس برای تشخیص تابلویی (پانل) بودن فرضیه‌های تحقیق از آزمون F لیمر و همچنین انتخاب یکی از دو الگوی اثرات ثابت یا اثرات تصادفی از آزمون هاسمن استفاده شده است.

جدول شماره ۳. آزمون F لیمر و هاسمن

فرضیه‌ها	F لیمر		هاسمن		مقطعی
	آماره F	سطح معناداری	کایدو	سطح معناداری	
فرضیه اول	۳/۲۱	۰/۰۰۰	۳/۴۶	۰/۱۸۳	Panel-RAN
فرضیه دوم	۳/۱۵	۰/۰۰۰	۲/۷۴	۰/۶۲۵	Panel-RAN
فرضیه سوم	۵/۸۷	۰/۰۰۰	۴۳/۰۷	۰/۰۴۹	Panel- FIX
فرضیه چهارم	۵/۶۴	۰/۰۰۰	۴۲/۵۱	۰/۰۳۱	Panel- FIX
فرضیه پنجم	۲/۶۸	۰/۰۰۰	۱۷/۷۶	۰/۰۰۰	Panel- FIX
فرضیه ششم	۲/۸۱	۰/۰۰۰	۱۸/۸۵	۰/۰۱۱	Panel- FIX

در فرضیه اول نتایج مربوط به آماره F با سطح معناداری (۰/۰۰۰) بیانگر این است که الگوی فوق در حالت کلی از نظر آماری معنادار است. نتایج این فرضیه نشان می‌دهد که

محافظه کاری شرطی بر اساس ضریب رگرسیونی ۰/۲۸۸ و سطح معناداری ۰/۰۱۲، تأثیر مثبت و معناداری بر کیفیت اقلام تعهدی دارد. بنابراین فرضیه اول این پژوهش تأیید می شود.

جدول شماره ۴. آزمون فرضیه اول و دوم تحقیق

فرضیه دوم			فرضیه اول			الگوی اثرات تصادفی متغیر
متغیر وابسته: کیفیت اقلام تعهدی			متغیر وابسته: کیفیت اقلام تعهدی			
سطح معناداری	آماره t	ضریب متغیر	سطح معناداری	آماره t	ضریب متغیر	
---	---	---	۰/۰۱۲	۴/۱۱۲	۰/۲۸۸	محافظه کاری شرطی
۰/۳۴۹	-۰/۵۶۸	-۰/۰۰۳	---	---	---	محافظه کاری غیر شرطی
۰/۰۰۴	۱/۱۶۲	۰/۵۱	۰/۰۳۱	۱/۵۴۲	۰/۱۸۱	هزینه حقوق صاحبان سهام
۰/۰۲۳	۲/۲۵۷	۰/۰۳۵	۰/۰۴۱	۲/۴۸۶	۰/۰۳۱	اندازه شرکت
۰/۰۰۱	۳/۰۷۷	۰/۰۸۷	۰/۰۱۲	۲/۶۳۸	۰/۰۲۱	مالکیت نهادی
۰/۶۴	۰/۴۲۸	۰/۴۹۹	۰/۷۶	۰/۸۶۵	۰/۵۹۱	اهرم مالی
۰/۳۹۵	-۰/۶۹۴	-۰/۰۶۱	۰/۳۶۴	۰/۸۵۴	۰/۰۴۷	متغیر ثابت
	۰/۶۵۱			۰/۶۴۴		ضریب تعیین
	۰/۶۱۲			۰/۵۹۸		ضریب تعیین تعدیل شده
	۱/۹۸			۱/۹۲		آماره دوربین واتسون
	۹/۶۳۱			۹/۵۴۲		آماره F
	۰/۰۰۰			۰/۰۰۰		سطح معناداری F

در فرضیه دوم نتایج مربوط به آماره F با سطح معناداری (۰/۰۰۰) بیانگر معناداری الگو در حالت کلی است. تأثیر محافظه کاری غیرشرطی بر کیفیت اقلام تعهدی بر اساس ضریب رگرسیونی ۰/۰۰۳- و سطح معناداری ۰/۲۴۹ منفی، اما بی معنی است. لذا، فرضیه دوم این پژوهش مورد تأیید قرار نمی گیرد. همچنین در هر دو فرضیه تأثیر متغیر کنترلی اهرم مالی بی معنی و هزینه حقوق صاحبان سهام، اندازه شرکت و مالکیت نهادی، مثبت و معنادار بوده

است. به همین دلیل شرکت‌های دارای اندازه بزرگ‌تر و هزینه حقوق صاحبان سهام و مالکیت نهادی بیشتر، کیفیت اقلام تعهدی بیشتری دارند.

جدول شماره ۵. آزمون فرضیه سوم و چهارم تحقیق

فرضیه سوم			فرضیه چهارم			الگوی اثرات تصادفی
متغیر وابسته: پایداری سود			متغیر وابسته: پایداری سود			
ضریب	آماره t	سطح معناداری	ضریب	آماره t	سطح معناداری	متغیر
۲/۱۹۱	۷/۵۴۷	۰/۰۳۲	---	---	---	محافظه کاری شرطی
---	---	---	۰/۸۶۴	۳/۹۶۴	۰/۰۰۲	محافظه کاری غیر شرطی
۰/۱۴۶	۰/۹۱	۰/۰۱۱	۰/۱۴۶	۰/۳۶۷	۰/۰۱۴	هزینه حقوق صاحبان سهام
۰/۲۴۷	۳/۷۶۳	۰/۰۰۰	۰/۱۶۲	۳/۷۶۸	۰/۰۰۳	اندازه شرکت
-۰/۰۵۶	-۰/۷۶۴	۰/۴۵۶	-۰/۶۱	-۰/۶۸۲	۰/۸۶۲	مالکیت نهادی
۳/۲۱۱	۹/۹۷۶	۰/۴۴۱	۱/۸۶۲	۷/۶۵۳	۰/۳۹۸	اهرم مالی
-۳/۴۲۱	-۲/۶۵۳	۰/۰۳۹	-۲/۹۶۵	-۳/۸۶۵	۰/۰۱۶	متغیر ثابت
۰/۰۶۸	۱/۵۲۳	۰/۳۲۵	۰/۰۷۴	۱/۵۳۳	۰/۰۶۸	AR(1)
	۰/۷۸۶		۰/۷۸۹			ضریب تعیین
	۰/۶۵۱		۰/۷۵۷			ضریب تعیین تعدیل شده
	۱/۹۶		۱/۸۹			آماره دوربین واتسون
	۲۱/۸۹۶		۲۰/۳۴۷			آماره F
	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰			سطح معناداری F

در فرضیه سوم نتایج مربوط به آماره F با سطح معناداری (۰/۰۰۰)، بیانگر این است که الگوی فوق در حالت کلی از نظر آماری معنادار است و مشکل خود همبستگی هم با استفاده از پارامتر AR(1) برطرف گردیده است. نتایج این فرضیه نشان می‌دهد که محافظه کاری شرطی بر

پایداری سود بر اساس ضریب رگرسیونی $2/191$ و سطح معناداری $0/032$ ، تأثیر مثبت و معناداری دارد؛ لذا، با توجه به این موضوع، فرضیه سوم این پژوهش تأیید می‌شود.

جدول شماره ۶. آزمون فرضیه پنجم و ششم تحقیق

فرضیه ششم			فرضیه پنجم			الگوی اثرات تصادفی
متغیر وابسته: کیفیت افشاء			متغیر وابسته: کیفیت افشاء			
سطح معناداری	آماره t	ضریب متغیر	سطح معناداری	آماره t	ضریب متغیر	متغیر
---	---	---	$0/188$	$2/853$	$0/526$	محافظه‌کاری شرطی
$0/561$	$0/125$	$1/845$	-	-	-	محافظه‌کاری غیرشرطی
$0/301$	$-2/642$	$-2/865$	$0/218$	$-1/352$	$-4/656$	هزینه حقوق صاحبان سهام
$0/012$	$5/532$	$8/358$	$0/001$	$3/125$	$9/64$	اندازه شرکت
$0/499$	$1/785$	$8/545$	$0/144$	$1/652$	$8/562$	مالکیت نهادی
$0/000$	$-3/354$	$-10/08$	$0/000$	$-3/654$	$-11/77$	اهرم مالی
$0/027$	$-1/652$	$-23/789$	$0/026$	$-2/849$	$-23/655$	متغیر ثابت
	$0/686$			$0/689$		ضریب تعیین
	$0/619$			$0/631$		ضریب تعیین تعدیل شده
	$2/39$			$2/15$		آماره دوربین واتسون
	$37/981$			$27/656$		آماره F
	$0/000$			$0/000$		سطح معناداری F

در فرضیه چهارم نتایج مربوط به آماره F با سطح معناداری ($0/000$) بیانگر این است که الگوی فوق در حالت کلی از نظر آماری معنادار است خودهمبستگی الگو با استفاده از پارامتر $AR(1)$ برطرف گردیده است. نتایج نشان می‌دهد که محافظه‌کاری غیرشرطی بر پایداری سود بر اساس ضریب رگرسیونی $0/864$ و سطح معناداری $0/002$ ، تأثیر مثبت و معناداری دارد، لذا

فرضیه چهارم این پژوهش تأیید نمی‌گردد. همچنین در هر دو فرضیه، تأثیر متغیرهای کنترلی اندازه شرکت و هزینه حقوق صاحبان سهام، مثبت و معنادار و اهرم مالی و مالکیت نهادی، بی‌معنی بوده است. این موضوع مبین این امر است که شرکت‌های دارای اندازه بزرگ‌تر و هزینه حقوق صاحبان سهام بیشتر، پایداری سود بیشتری دارند.

در فرضیه پنجم نتایج مربوط به آماره F با سطح معناداری (۰/۰۰۰) بیانگر این است که الگوی فوق در حالت کلی از نظر آماری معنادار است. نتایج این فرضیه نشان می‌دهد که محافظه کاری شرطی بر کیفیت افساء با توجه سطح معناداری ۰/۱۸۸، تأثیر معناداری ندارد؛ لذا، فرضیه پنجم این پژوهش تأیید نمی‌گردد.

در فرضیه ششم نتایج مربوط به آماره F با سطح معناداری (۰/۰۰۰) بیانگر این است که الگوی فوق در حالت کلی از نظر آماری معنادار است. نتایج این فرضیه نشان می‌دهد که محافظه کاری غیرشرطی همانند محافظه کاری شرطی بر کیفیت افساء با توجه به سطح معناداری ۰/۵۶۱، تأثیر معناداری ندارد. لذا، فرضیه ششم این پژوهش نیز تأیید نمی‌گردد.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

اگر برآورد مدیریت از ارقام تعهدی، فرصت طلبانه و بر اساس منافع شخصی باشد، قابلیت اتکای ارقام تعهدی و در نتیجه کیفیت آن کاهش می‌یابد. اما با توجه به نتایج تحقیق حاضر، محافظه کاری شرطی در شرکت‌های ایران باعث افزایش کیفیت ارقام تعهدی شده است که این یافته‌ها هماهنگ با واتز ۲۰۰۳؛ گووای و ورچیا، ۲۰۰۷؛ لافوند و واتز، ۲۰۰۸ می‌باشد. این امر بیانگر این است که استانداردهای حسابداری مرتبط با محافظه کاری شرطی در حوزه ارقام تعهدی به‌طور مناسبی تدوین شده و اختیارات مدیران را در برآورد ارقام تعهدی با توجه به منافع شخصی محدود نموده است. اما محافظه کاری غیرشرطی برخلاف مبانی نظری پژوهش تأثیر

معناداری بر کیفیت ارقام تعهدی نداشته است و شاید دلیل آن تأثیر مثبت محافظه‌کاری شرطی بر کیفیت ارقام تعهدی بوده است که مانع از اعمال محافظه‌کاری غیرشرطی خواهد شد.

بر اساس نتایج به دست آمده، محافظه‌کاری شرطی باعث افزایش پایداری سود شده است که هماهنگ با یافته‌های راج و تیلور، ۲۰۱۱ و برخلاف پنمن و ژانگ، ۲۰۰۲؛ دیچو و تنگ، ۲۰۰۸ می‌باشد. از آنجا که محافظه‌کاری شرطی در راستای استانداردهای حسابداری است پس شناخت سودها و زیان‌ها بر اساس آن به استانداردها نزدیک‌تر بوده و به دلخواه مدیریت نیست که این باعث افزایش کیفیت سود و پایداری آن از دوره‌ای به دوره دیگر و نزدیک شدن آن به واقعیت می‌شود. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که استانداردهای ما در بازار ایران عملکرد خوبی داشته و آثار الزامی که از طریق آن بر صورت‌های مالی وارد می‌شود، قابل مشاهده است.

در حالی که انتظار بر این بود که محافظه‌کاری شرطی و غیرشرطی بر امتیاز شرکت‌های بورسی از لحاظ کیفیت افشاء و اطلاع‌رسانی مناسب و اثرگذار باشد؛ اما بر اساس نتایج و برخلاف یافته‌های تحقیقاتی مانند گووای و ورچیا، ۲۰۰۷؛ بال و شیواکومار، ۲۰۰۵؛ بال، روبین و سادکا، ۲۰۰۸ و کانو رودریگوئز، ۲۰۱۰ تأثیر معناداری مشاهده نشد و می‌تواند به این دلیل باشد که معیارهای استفاده‌شده در امتیازدهی به کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌ها از طرف سازمان بورس اوراق بهادار، مبنای دقیقی برای اندازه‌گیری کیفیت این گزارش‌ها نبوده و نیاز به اصلاح دارد.

نکته مهم در تفسیر نتایج این پژوهش، تأثیرات محافظه‌کاری غیرشرطی بر معیارهای کیفیت صورت‌های مالی است که یا عکس مبانی نظری بوده و یا بی‌معنی است و بنابراین می‌توان احتمال داد که مدیران ما در حوزه محافظه‌کاری غیرشرطی و اثرگذاری آن بر کیفیت صورت‌های مالی خیلی فعال نیستند و بیشتر از آن این محافظه‌کاری شرطی است که در بازار ایران حاکم بوده چون این نوع محافظه‌کاری حالت هنجاری داشته است.

با توجه به این که تأثیرات محافظه کاری شرطی در شرایط وجود اخبار خوب یا بد متفاوت است، پیشنهاد می شود تحقیقاتی مورد اجرا قرار گیرد که بین تأثیرات محافظه کاری شرطی تحت شرایط اخبار خوب یا اخبار بد تفاوت قائل شود. همچنین با توجه به وجود تفاوت در کیفیت گزارشگری شرکت های مختلف، بررسی وجود یا عدم وجود محافظه کاری شرطی و غیرشرطی به صورت جداگانه در شرکت هایی که کیفیت بالای گزارشگری مالی و یا کیفیت پایینی در گزارشگری مالی دارند، می تواند مقایسه سودمندی باشد. شایان ذکر است که در تحقیق حاضر، آثار بسیاری از عوامل خارجی مؤثر بر نحوه اندازه گیری محافظه کاری مانند عوامل سیاسی، فرهنگی و اجتماعی و همچنین نرخ تورم ثابت در نظر گرفته شده است که از محدودیت های پژوهش می باشد.

یادداشت ها

1. Lafond and Watts
2. Lara
3. Ruch and Taylor
4. Wolk
5. Blis
6. Ex Post or Conditional Conservatism
7. Ex Ante or Unconditional Conservatism
8. Roychowdhury and Watts
9. Garsia
10. Hui
11. Ismail and Elbolok
12. Penman and Zhang
13. Hidden Reserve
14. Guay and Verrecchia
15. Cano-Rodríguez
16. Ball
17. Ball and Shivakumar
18. Francis
19. Chan
20. Gigler
21. Qiang

References

- Ball, R., Shivakumar, L. (2005). The role of accruals in asymmetrically timely gain and loss recognition. *The Journal of Accounting Research*, 44(2), 207-242.
- Ball, R., Robin A., Sadka. G. (2006). Is accounting conservatism due to debt or share markets? A test of contracting versus value relevance theories of accounting. *Working Paper*, University of Chicago.

- Ball, R., Robin, A., Sadka, G. (2008). Is financial reporting shaped by equity markets or by debt markets? An international study of timeliness and conservatism. *Review of Accounting Studies*, 13(2-3), 168-205.
- Basu, S. (1997). The conservatism principle and the asymmetric timeliness of earnings. *Journal of Accounting & Economics*, 24, 3-37.
- Basu, S. (2006). Discussion of conditional and unconditional conservatism: Concepts and modeling. *Review of Accounting Studies*, 10(2-3), 311-321.
- Biddle, G.C., Mary L.Z. Ma, F.M.S. (2011). Accounting conservatism and bankruptcy risk. *Online: <http://www.ssrn.com>*.
- Cano-Rodríguez, M. (2010). Big auditors, Private firms and accounting conservatism: Spanish evidence. *European Accounting Review*, 19(1), 131-159.
- Chan, A.L., Stephen W.L., Norman S. (2009). Accounting conservatism and the cost of equity capital: UK evidence. *Managerial Finance*, 35(4), 325-336.
- Dichev, I., Tang, V. (2008). Matching and the changing properties of accounting earnings over the last 40 years. *The Accounting Review*, 83(6), 1425-1437.
- Francis, J., LaFond, R., Olsson, P., Schipper, K. (2004). Costs of equity and earnings attributes. *The Accounting Review*, 79 (4), 967-980.
- Gigler, F., Kanodia, C., Sapra, H., Venugopalan. R. (2009). Accounting conservatism and the efficiency of debt contracts. *Journal of Accounting Research*, 47(3), 767-769.
- Guay, W., Verrecchia, R. (2007). Conservative disclosure. *Working Paper*, University of Pennsylvania.
- Hasasyeganeh, Y., Mehrani, K., Mohammadi, S., Didar, H. (2012). Presentation and explanation relationship model between financial reporting quality, Asymmetric information and investment efficiency of companies listed in Tehran Stock Exchange. *Journal of Accounting Knowledge*, 12(48), 147-169 [In Persian].
- Hui, K., Matsunaga, S., Morse, D. (2010). The impact of conservatism on management earnings forecasts. *Journal of Accounting & Economics*, 47(3), 192-207.
- Ismail, T.H., Elbolok, R.M. (2011). Do conditional and unconditional conservatism impact earnings quality and stock prices in Egypt? *Research Journal of Finance and Accounting*, 2(12), 7-21.
- Karami, G., Hoseini, A., Hasani, A. (2010). Investigating the relationship between corporate governance mechanisms and conservatism in Tehran Stock Exchange. *Accounting Research*, 2(7). 86-99 [In Persian].

- Lafond, R., Watts, R. (2006). The information role of conservative financial statement. *The Journal of Accounting and Economics*, 36, 146-175.
- LaFond, R., Watts, R.L. (2008). The information role of conservatism. *The Accounting Review*, 83, 447° 478.
- Lara, Garcia, J., Garcia Osma, B., Penalva, F. (2007). Board of directors characteristics and conditional accounting conservatism: Spanish evidence. *European Accounting Review*, 16(4), 1727 755.
- Lara, Garcia, J., Garcia Osma, B., Penalva, F. (2009). Conditional conservatism and firm investment efficiency. *Online: <http://www.ssrn.com>*.
- Lara, Garcia, J., Garcia Osma, B., Penalva, F. (2011). Conditional conservatism and cost of capital. *Review of Accounting Studies*, 16(2), 247-271.
- Lara, Garcia, J., Garcia Osma, B., Penalva, F. (2012). Accounting conservatism and the limits to earnings management. *Online: <http://www.ssrn.com>*.
- Mashayekh, S., Meimanatabadi, S. (2014). Accounting disclosure, Accounting quality, conditional and unconditional conservatism. *The Financial Accounting and Auditing Researches*, 6(24), 53-70 [In Persian].
- Mashayekhi, B., Mohamadabadi, B., Hesarzadeh, R. (2009). Accounting conservatism, earnings persistence and earnings distribution. *Accounting and Auditing Reviews*, 16(56), 107-124 [In Persian].
- McNichols, M. (2002). Discussion of the quality of accruals and earnings: The roke of accrual estimation errors, *The Accounting Review*, 77, 61-69.
- Moradzadehfard, M., Banimahd, B., Dindarzadeh, M. (2011). The relationship between accounting conservatism and corporate governance. *Management Accounting*, 4(8), 93-107 [In Persian].
- Nikoomaram, H., Badavar Nahandi, Y. (2009). A Framework for identifying and assessing the factors affecting the quality of financial reporting in Iran. *Beyond Management*, 2(8), 141-187 [In Persian].
- Penman, S.H., Zhang, X.J. (2002). Accounting conservatism, The quality of earnings, and stock returns. *The Accounting Review*, 77(2), 237° 264.
- Qiang, X. (2008). The effects of contracting, litigation, regulation, and tax costs on conditional and unconditional conservatism: Cross-sectional evidence at the firm level. *The Accounting Review*, 82(3), 759.

- Roychowdhury, S., Watts, R.L. (2007). Asymmetric timelines of earnings, Market ° to-book and conservatism in financial reporting. *Journal of Accounting and Economics*, 44, 2-31.
- Ruch, W., Taylor, G. (2011). Accounting conservatism and its effects on financial reporting quality: A review of the literature. *Online: <http://www.ssrn.com>*.
- Sajjadi, H., Zaranejad, M., Jafari, A. (2009). The effect of corporate attributes on quality of financial information reporting of the listed companies in Tehran Stock Exchange. *Accounting and Auditing Reviews*, 16(57), 51-68 [In Persian].
- Securities and exchange organization. (2009). Disclosure quality and Appropriate information disclosure. *Online: <http://www.seo.ir>*.
- Watts, R.L. (2003). Conservatism in accounting part II: Evidence and research opportunities. *Accounting Horizons*, 61, 238-246.
- Wolk, H., Dodd, J., Tearny, M.G. (2004). *Accounting Theory: Conceptual Issues in a Political and Economic Environment*. (6th Edition). Ohio, Mason: South-Western: Thomson.

